

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ВІДТВОРЕННЯМ ЕКОНОМІКИ МЕЗО-РІВНЯ – БАЗА ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ*

Фраймовіч Д.Ю., Морозова О.В., Гундорова М.О.

Володимирський державний університет
імені Олександра Григоровича і Миколи Григоровича Столетових

У статті окреслено основні передумови формування модифікованої системи управління інноваційним відтворенням регіональної економіки. Обґрунтована провідна роль організаційної компоненти на основі використання принципіально удосконалених елементів і механізмів взаємодії регіональних і федеральних структур влади. Виявлено сукупність науково-технологічних, соціально-економічних і відтворювальних чинників, які найбільшою мірою визначають вектор і швидкість модернізації на територіях суб'єктів федерації.

Ключові слова: мезо-економіка, інновації, динаміка, взаємодія регіонів і центру.

Постановка проблеми. Сучасний етап глобалізації світових господарських процесів і загострення проблеми обмеженості ресурсів ставлять перед національними і регіональними соціально-економічними системами невідкладні завдання щодо формування ефективних механізмів управління інноваційно-відтворювальними процесами. Стає очевидним, що рівень функціонування інноваційної складової в промисловості, фінансовій інфраструктурі, науці та освіті є каталізатором і локомотивом економічного, науково-технічного, соціального і демографічного прогресу та оборонної достатності країни, а також виступає базисом для розвитку інших напрямків господарської діяльності. Проникнення економіки знань по всьому спектру соціально-економічних відносин свідчить про необхідність переходу до нової системи управління регіональним розвитком, які передбачають відмову від сформованого методу проб і помилок, а також прийняття зважених державних рішень на основі всебічного наукового аналізу і точних, математично обґрунтованих розрахунків. Управлінські впливи при реалізації курсу модернізації в державі і регіонах вимагають зважених об'єктивних оцінок не тільки щодо інноваційно-відтворювальних показників в конкретний момент часу, але і тенденцій їх зміни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні дослідження, спрямовані на розробку методологічних основ функціонування інноваційних систем, які були проведені до середини 80-х-початку 90-х років ХХ ст., тобто під час завершення формування четвертого технологічного укладу і почала домінування п'ятого, коли в розвинених країнах вже були систематизовані основні механізми управління інноваційною діяльністю. При цьому найбільш вагомі результати отримані в працях Й. Шумпетера (теорія економічної динаміки), Ф. Хайєка (концепція розсіяного знання), Д. Норта (інституціональна теорія), Р. Солоу (роль НТП в економічному зростанні), П. Ромера і Р. Лукаса (нова теорія зростання). Узагальнення наявних напрацювань дозволяє укласти, що організація інноваційно-відтворювальних процесів у межах держави повинна спиратися на аналіз елементів і взаємозв'язків, що діють в умовах генерації, розповсюдження та використання нових економічно вигідних знань.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Доведено, що саме організаційно-управлінська компонента, що передбачає використання принципово удосконалених елементів і механізмів взаємодії регіональних і федеральних

структур влади, є опорним базисом реалізації модернізаційних процесів в країні. Незважаючи на наявне розмаїття наукових методологічних підходів щодо визначення інноваційного відтворювального потенціалу територій, переважна частка інструментів обґрунтування організаційних рішень має явні недоліки саме із-за відсутності в них динамічної складової. Тому в роботі запропонована модифікована модель управління регіональними інноваційно-відтворювальними процесами з урахуванням застосування факторів стійкості, стабільності, динаміки, а також зовнішніх і внутрішніх індикаторів розвитку мезо-економіки.

Мета статті. Основною метою дослідження є розробка сучасної системи управління інноваційним відтворенням економіки мезо-рівня в умовах здійснення модернізації.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах здійснення курсу модернізації в країні відправною точкою аналізу і розробки коригувальних заходів виступають регіони Російської Федерації як мезо-економічні системи в просторі національного господарського комплексу. Їх ефективне функціонування та взаємодія є базовими характеристиками розширеного суспільного відтворення. У той же час російські регіони повинні не тільки виступати об'єктом цілеспрямованого впливу з боку органів державного регулювання, але і проводити на своєму рівні скоординовану з федеральною власну інноваційно-орієнтовану політику. Така траєкторія в поведінці регіонів, націлена в першу чергу на стимулювання наукового та підприємницького секторів, вільно створить сприятливий ґрунт для інвесторів, насичення ринків актуальною вітчизняною продукцією, надання додаткових робочих місць, покращення соціально-економічної обстановки і т.д. Крім того, теорія і практика господарської діяльності доводить, що утворення кластерів, розвиток спеціалізації і кооперування, що забезпечують найбільш сприятливі економічні і зв'язку не тільки на міжгалузевому рівні, але і в регіональному розрізі.

Таким чином, формується і підтримується регіональними органами інфраструктура генерації інноваційної активності підприємств і зацікавленості бізнесу у науково-технічному розвитку повинна створювати передумови, при яких насамперед сам підприємницький сектор буде підвищувати науково-технічний, виробничий та культурно-освітній потенціал господарського комплексу і підтримувати збалансоване функціонування на максимально високому технологічному рівні. На практиці виконання цієї вимоги має означати, що рушійні сили економічного зростання поступово перейдуть від

* (Робота виконана в рамках ГБ НДР-926/14)

енергосированих галузей до переробному і інноваційного секторів, що скоротить технологічне отставання регіонів і країни в цілому від найбільш розвинутих соціально-економічних систем.

При цьому основними напрямками відповідних перетворень, опрацьовуваних і затверджуваних на мезо-рівні і підтримуваних федеральними структурами, виступають наступні:

- проведення науково-обґрунтованого прогнозу технологічного розвитку і визначення на цій основі господарсько-впроваджувальних пріоритетів;
- розробка стратегії територіального інноваційного розвитку економіки;
- формування сприятливих інвестиційної та інноваційної інфраструктур;
- участь у розвитку сфери досліджень і розробок;
- пряме і непряме стимулювання підприємницької діяльності, що базується на нових знаннях;
- розробка механізмів державно-приватного партнерства;
- розвиток здорової конкуренції;
- організація оперативної взаємодії та забезпечення ефективних зворотних зв'язків федерального, регіонального і місцевого рівнів влади щодо інноваційно-виробничого розвитку суб'єктів Федерації і муніципальних утворень.

При виробленні оптимальної траєкторії функціонування, що будуватиметься на особливостях національної соціально-економічної системи, слід враховувати, що кількість її конкретних втілень відповідає числу регіонів. Оскільки функціонування суб'єктів Федерації продиктоване національними, історичними та інфраструктурними аспектами, формування модернізаційної системи господарювання економіки країни – це надзвичайно складні, неоднозначно раціональні і кропотливі правові перетворення.

За твердженням професора Я. Н. Дубенецького у регіонах мають бути проработані і здійснені свої програми індустріалізації, пов'язані як з логіки, так і з конкретного наповнення з общефедеральними та галузевими програмами. При цьому особлива завдання полягає в знаходженні оптимального поєднання галузевих і регіональних підходів до економічного розвитку та управління [4, с. 20].

У сучасному світі найважливішими факторами соціально-економічного розвитку стали інтелектуальний капітал, нові знання, креативність, професійне управління. Значення інноваційних перетворень у регіонах важко переоцінити, оскільки саме їх рівень свідчить про реальних відносинах органів державного управління до різних суб'єктам інноваційних процесів [7, с. 29].

У всіх державних програмах розвитку економіки в нашій країні підкреслюється, що проведення про-

мислової політики в цілях досягнення більш гідного місця у світогосподарських процесах має здійснюватися на основі формування економіки інноваційного типу. Таке завдання вимагає застосування ефективних інструментів державного управління та обліку глобальних тенденцій розвитку, перегляду досвіду інших країн в області генерування знань та використання на практиці новітніх технологій, аналізу циклічності макроекономічної динаміки [9, с. 18].

Нова модель розвитку повинна використовувати збережені переваги Росії – унікальні природні багатства, великий і ненасичений ринок, географічне положення між двома центрами світової економіки, що залишився науковий потенціал [1, с. 50].

У той же час, за справедливим твердженням К. Грасмика, інноваційний розвиток економіки визначається не стільки наявністю ресурсів (які можна купити), скільки організаційним механізмом їх використання [3, с. 64].

Солідарність з даної проблеми підтримує і професор А.С. Тодосійчук, на думку якого одним з наслідків загальної економічної нестабільності є недостатність і несистемність заходів державного регулювання та стимулювання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності [12, с. 9].

Тому в контексті розглянутого питання цілком очевидно є орієнтація регіональних органів влади не тільки на запуск і підтримку науково-технологічних і підприємницьких процесів на територіях, але і на ефективне використання інноваційних механізмів в управлінні відповідними модернізаційними процесами.

Достатньо аргументовані доводи у зв'язку з цим наводить професор Х. С. Пак, згідно з якою соціально-економічний розвиток території повинно ґрунтуватися на використанні інноваційних підходів в управлінні, здатних забезпечити гідну життєдіяльність населення і включати такі основні дії: розробка нових програм, методичних рекомендацій, стандартів якості життя; проведення моніторингових досліджень нової кадрової політики; оцінку ефективності діяльності органів влади і управління; розробку дієвих нормативних актів з допомогою сучасних технологій управління, відповідних потенціалу розвитку території [8, с. 72].

Для того щоб досягти ефективної взаємодії факторів і ресурсів, подаючих можливість розробки та впровадження новітніх технологій і наукомістких видів продукції, потрібно компетентне регіональне управління, яке, однак, не всюди присутнє. Наукові дослідження останніх років свідчать про те, що позиції регіона значною мірою зумовлюються якістю реалізації його потенціалу та рівнем інноваційної активності, що залежать в першу чергу від результативності регіонального управління [13].

За твердженням професора О. Сухарева, цілком можна оцінити, як будуть вимірюватися витрати і вигоди системи, яка підлягає керуванню впливу, при заданій частоті впливів і їх адекватному змісті. Це повинно вплинути, як мінімум, на вибір того чи іншого організаційного рішення з набору наявних альтернатив [11, с. 15].

При прийнятті рішень і розробки методології управління в інноваційних процесах слід взяти до уваги закон необхідної різноманітності У. Р. Ешбі. Відповідно до його основних положень, створення системи, здатної впоратися з рішенням проблеми, володіє певним розмаїттям (складністю), вимагає забезпечення наявності в системі ще більшого різноманіття (знання методології і нових

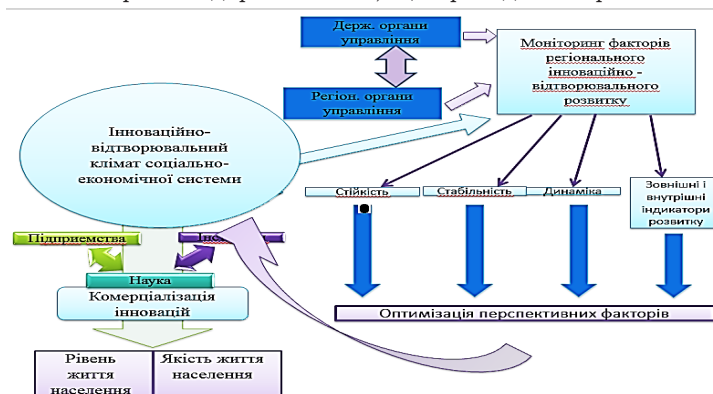

Рис. 1. Основні елементи та механізми системи управління регіональними інноваційно-відтворювальними процесами

методів рішення), ніж різноманітність розв'язуваної проблеми [14].

Тому ефективна система регіонального управління має відрізнятися взаємодією державних і регіональних органів управління на основі зворотних зв'язків, містити цільові стратегічні індикатори, а також включати концепцію та методологію їх оптимізації. Ці взаємозалежні фактори створюють передумови для інтеграційної цілісності та формування механізмів впливу на регіональний господарський комплекс та соціально-економічні процеси в цілях підвищення якості і рівня життя населення мезо-системи. Концептуальна модель управління регіональними інноваційно-відтворювальними процесами представлена на малюнку 1.

Говорячи про смислово наповненні представлені схеми, можна підкреслити, що траєкторія функціонування будь-якої соціально-економічної системи в переважній мірі залежить від специфіки управлінських рішень (або бездіяльності) регіональних і федеральних органів влади. У свою чергу, останні повинні ініціювати організацію дієвої системи моніторингу регіональних інноваційно-відтворювальних процесів. При цьому оцінюються чинники залежать від особливостей склалися на території інфраструктури, обумовлена географічними, цільовими, науково-виробничі, транспортно-комунікаційними та ін. умовами. Але при виконанні аналітичних етапів суттєво важливим є не лише ситуаційна складова вибраного компоненту на конкретний момент часу, але і визначення динаміки розвитку окремого чинника (зміни темпів зростання показника), а також характеру такої зміни. У цьому випадку аналіз зводиться до оцінки стійкості (передбачуваності розвитку) і стабільності (ступеня відхилення від заданої траєкторії) обраних індикаторів. Досить актуальним у даному випадку є зауваження С. Н. Кукушкіна. За його словами, при переході до інформаційного суспільства (суспільства знань) ефективність та динамічність протікання інноваційних процесів виступають необхідними умовами стабільного функціонування економіки. Структура і масштаби використання інновацій і високих технологій визначають результати господарювання на різних рівнях управління економічними системами, а також перспективи їх розвитку [6, с. 109].

Крім того, моніторинг може бути орієнтований як на внутрішні, так і зовнішні параметри функціонування соціально-економічної системи. При виявленні істотних відмінностей з еталонними показниками (наприклад, за іншими територіями) з боку регіональних і федеральних властей необхідні адекватні заходи з оптимізації проблемних зон. Такі заходи в загальному сенсі повинні бути спрямовані на генерацію інноваційно-відтворювальних процесів в конкретній регіональній системі, рушійним механізмом яких виступає колаборація підприємств бізнеса, наукових співтовариств і, особливо, громадських інститутів, що підтримують комерціалізацію інновацій. Ефективний моніторинг та раціональне управління інноваційно-відтворювальним кліматом соціально-економічної системи створюють умови для підвищення рівня та якості життя її населення.

При цьому основними функціями державних і регіональних органів влади, справедливо думку вітчизняних дослідників, створення венчурних інноваційних фондів; координація інноваційної діяльності; стимулювання інновацій за рахунок кредитів і податкових пільг, державна підтримка фінансового лізингу, стимулювання франчайзингу;

створення правової бази інноваційних процесів; кадрове забезпечення інновацій, підготовка науковців; підтримка малого інноваційного підприємництва; інституціональне забезпечення інноваційних процесів; реалізація інвестиційної політики у промисловому секторі [5, с. 13].

Представлені елементи і фактори даної моделі (рис. 1) не претендують на абсолютну повноту і з позицій конкретних умов господарювання можуть бути уточнені та доповнені, що може бути пов'язано з інфраструктурною специфікою вирішення інвестиційних, науково-впроваджувальних і соціальних завдань в регіоні.

Аналіз реального функціонування регіональних органів влади в ряді територій дозволяє виділити наступні ознаки проблемного характеру: переважання бюрократичних організаційних структур; слабка координація взаємодії між органами управління (міністерствами, департаментами, комітетами); непрозорість діяльності (внутрішні процеси, інформації, кадрових рішень) для суспільності; слабка інтенсивність процесів оновлення мезо-господарської інфраструктури; недостатність рівня інноваційної компетентності; відсутність системи управління знаннями; невикористовувані можливості багатокритеріальних оцінок ефективності функціонування окремих ланок та системи в цілому [7, с. 32].

Тому на сучасному етапі здійснення модернізаційного курсу територіальні органи виконавчої влади повинні забезпечувати організаційні інновації. В авторитетному міжнародному документі наголошується, що останні на практиці найчастіше стають значним імпульсом для створення технологічних, продуктових, маркетингових, комерційних, фінансових і інших інновацій, а також фактором їх підтримки, активізації і розвитку [10].

На основі викладеного вище слід підкреслити, що на рівні апаратів регіональних і державних органів влади повинні діяти ефективна генерація нових знань та концепція стратегічного розвитку інтелектуальних ресурсів в системі управління, а також розробка і впровадження прогресивних технологій до дії на процеси інноваційного розвитку регіону на основі багатоаспектного обліку динаміки трансформуючихся факторів. Як показують дослідження, для розвитку інноваційної активності в регіоні в даний час потрібно перетворення ряду існуючих структур в системі управління (міністерств, державних комітетів, департаментів) з метою приведення їх у відповідність з інноваційними завданнями [7, с. 33].

При цьому необхідно взяти до уваги, що ступінь регулювання процесів у соціально-економічній системі залежить від рівня її цілісності, забезпечує стійкість і стабільність системи, а також ступеня свободи (ініціатив) її елементів. Дослідження показують, що ефективність економіки при зростанні регулювання цілісності спочатку збільшується, а при надмірному регулюванні – починає знижуватися, оскільки придушуються ініціативи (негентропійні тенденції), які сприяють розвитку системи, а це негативно впливає на зростання ефективності економіки, а в подальшому може призвести систему до загибелі [2, с. 36].

Таким чином, основними призначення мезо-економічної науки є дослідження взаємозв'язків і взаємодій між елементами складної системи, оцінка виникаючих пропорцій у господарській структурі, а також інтерпретація спостережуваних явищ і процесів та формування прогнозів. При цьому необхідно використання апарату верифікації отриманих

узагальнень, звернення до емпіричного матеріалу і цифр.

Незважаючи на те, що цифри збираються конкретними службами за встановленими правилами і процедурами, звітність спотворюється агентами, коли їм не вигідно її показувати або високі витрати, пов'язані з її наданням. Як справедливо зазначає д.е.н. професор О. Сухарев, цифровий матеріал все-таки є основним засобом верифікації будь-якого теоретичного узагальнення в економіці і управлінні [11, с. 9].

Висновки. Інноваційно-орієнтована регіональна політика, що передбачає стимулювання наукового та підприємницького секторів, необхідна для формування сприятливого інвестиційного клімату, насичення територіальних ринків затребуваною продукцією вітчизняних виробників, забезпечення зайнятості населення, поліпшення соціально-економічної обстановки і т.д.

У відповідності з розробленою моделлю управління інноваційно-відтворювальними про-

цесами регіональні органи влади, використовуючи ефективні зворотні зв'язки з центральним керівництвом, повинні ініціювати організацію дієвої системи моніторингу територіального модернізаційного курсу. При цьому оцінюються чинники залежать від особливостей ситуації, в суб'єкті Федерації інфраструктури, обумовлена географічними, соціальними, науково-виробничими, комунікаційними та ін. умовами. Але при виконанні аналізуючих етапів суттєво важливим є не лише ситуаційна складова вибраного компоненту на конкретний момент часу, але і визначення динаміки, стійкості і стабільності розвитку окремого фактора.

Крім того, результативність і ефективність регіональних модернізаційних процесів значною мірою залежить від рівня використання організаційних інновацій, під якими маються на увазі генерація нових знань і реалізація концепції стратегії економічного розвитку інтелектуальних ресурсів управлінським апаратом.

Список літератури:

1. Бляхман Л.С. Новая индустриализация: сущность, политико-экономические основы, социально-экономические предпосылки и сопровождение / Л.С. Бляхман // Проблемы современной экономики. – 2013. – № 4. – С. 44-53.
2. Волкова В.Н. Состояние и перспективы развития теории инноваций на основе теории систем / В.Н. Волкова, Э.А. Козловская, А.В. Логинова, Е.А. Яковлева // Инновации. – 2014. – № 4. – С. 33-40.
3. Грасмик К. Экономическое развитие и инновационные сети: точки соприкосновения / К. Грасмик // Проблемы теории и практики управления. – 2014. – № 3. – С. 64-69.
4. Дубенецкий Я.Н. Реиндустриализация: условия, цели, этапы / Я.Н. Дубенецкий // Проблемы прогнозирования. – 2014. – № 4(145). – С. 17-25.
5. Егоршин А.П. Российская экономика: кризис, потери и достижения / А.П. Егоршин, И.В. Гуськова // Экономика и управление. – 2013. – № 12. – С. 9-15.
6. Кукушкин С.Н. Инновационная активность российской экономики: проблемы, особенности, пути решения / С.Н. Кукушкин, О.Е. Каленов // Вестник РЭУ имени Г.В. Плеханова. – 2014. – № 6(72). – С. 108-118.
7. Маннапов Р. Управление инновационной активностью в регионе / Р. Маннапов // Проблемы теории и практики управления. – 2014. – № 1. – С. 29-35.
8. Пак Х.С. Инновационные подходы к управленческой концепции развития территории / Х.С. Пак // Экономика и управление. – 2013. – № 10(96). – С. 72-75.
9. Родионова И. Постиндустриализация и позиции современной России / И. Родионова // Проблемы теории и практики управления. – 2014. – № 2. – С. 14-18.
10. Руководство Осло. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям. Совместная публикация ОЭСР и Евростата. – 3-е издание / Пер. с англ. – М.: Центр исследований и статистики науки Минобрнауки России, 2010.
11. Сухарев О. Теоретические и прикладные проблемы управления экономическими системами / О. Сухарев // Проблемы теории и практики управления. – 2014. – № 3. – С. 8-18.
12. Тодосийчук А. Наука как объект государственного регулирования / А. Тодосийчук // Проблемы теории и практики управления // 2014. – № 1. – С. 8-17.
13. Фридман Ю.А. Конкурентные преимущества и инновационность экономики регионов / Ю.А. Фридман, Г.Н. Речко, А.Г. Лимонов // Регион: экономика и социология. – 2011. – № 1.
14. Эшби У.Р. Введение в кибернетику / У.Р. Эшби // М.: Иностранная литература, 1959. – 432 с.

Фраймович Д.Ю., Морозова О.В., Гундорова М.А.

Владимирский государственный университет имени Александра Григорьевича и Николая Григорьевича Столетовых

ФОРМИРОВАНИЕ СОВРЕМЕННОЙ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМ ВОСПРОИЗВОДСТВОМ ЭКОНОМИКИ МЕЗО-УРОВНЯ – БАЗА ДЛЯ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ

Аннотация

В статье обозначены основные предпосылки формирования модифицированной системы управления инновационным воспроизводством региональной экономики. Обоснована ведущая роль организационной компоненты на основе использования принципиально усовершенствованных элементов и механизмов взаимодействия региональных и федеральных структур власти. Выявлена совокупность научно-технологических, социально-экономических и производственных факторов, в наибольшей степени определяющих вектор и скорость модернизации на территориях субъектов федерации.

Ключевые слова: мезо-экономика, инновации, динамика, взаимодействие регионов и центра.

Fraymovich D.Y., Morozova O.V., Gundorova M.A.
Vladimir State University
named after Alexander and Nikolay Stoletovs

THE FORMATION OF THE MODERN SYSTEM OF MANAGEMENT OF INNOVATIVE REPRODUCTION OF THE ECONOMY MESO-LEVEL FRAMEWORK FOR THE IMPLEMENTATION

Summary

The article outlines the main prerequisites for the formation of the modified system of management of innovative reproduction of the regional economy. Justified the leading role of the organizational components based on a fundamentally improved elements and mechanisms of interaction between regional and Federal authorities. Identified a set of scientific-technological, socioeconomic and reproductive factors, most define the vector and the speed of modernization in the territories of the subjects of the Federation.

Keywords: meso-Economics, innovation, dynamics, interaction regions and the centre.

УДК 338.432:633.521

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ УРОЖАЙНОСТІ ЛЬОНОВОЛОКНА В УКРАЇНІ

Чухліб А.В.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Здійснено ретроспективний аналіз виробництва льнопродукції, оцінено сучасний стан функціонування льонарства в Україні. Визначено причини зменшення обсягів виробництва продукції льонарства, погіршення її якості. Розглянуто методичні аспекти виявлення основної тенденції зміни врожайності льноволокна у часі. Здійснено статистичний аналіз урожайності льноволокна в Україні, проаналізовано варіації емпіричного і аналітичних рядів динаміки. Обґрунтовано вибір виду рівняння тренду для проведення прогностичних розрахунків.

Ключові слова: льон, льнопродукція, урожайність, динаміка, метод, функція, тенденція, прогноз.

Постановка проблеми. Льон-довгунець – страпегічна сільськогосподарська культура і єдине джерело натурального волокна в Україні. З льону отримують два цінних виду продукції – волокна та насіння.

В стеблах льону міститься до 28% волокна, а в насінні – 35-40% олії і 25% білкових речовин, завдяки чому культура має широкий спектр використання в текстильній, легкій, харчовій, фармацевтичній, меблевій, будівельній та інших галузях промисловості.

Лляне волокно характеризується цінними прядильними якостями: міцністю на розрив, еластичністю, тониною, високою гігроскопічністю. Тканини з льноволокна відрізняються екологічністю, еластичністю, міцністю, підвищеною теплопровідністю, довговічністю, багатогранністю використання, завдяки чому й надалі користуватимуться підвищеним попитом. У середньому з 1 кг лляного волокна отримують 10 м² батисту, 2,4 м² полотна або 1,6 м² брезенту.

Насіння льону містить незамінні жирні кислоти омега-3, омега-6, які ефективно впливають при лікування серцево-судинних захворювань, і фітоестроген лігнано, що має протиракову активність.

В Україні протягом багатьох десятиліть ХХ сторіччя було створено достатній виробничий потенціал виробництва льону, який забезпечував потреби не тільки зовнішнього, але і внутрішнього ринку в продукції льону-довгунця.

В даний час в Україні льонарство знаходиться в катастрофічному становищі. Аналіз статистичних даних виробництва продукції льонарства свідчить про системність і масштабні кризи у галузі.

Оскільки спад виробництва льнопродукції триває, важливе значення має комплексний аналіз причин зменшення обсягів виробництва льнопродукції, оцінка ефективності використання льоносорвини та розробка практичних рекомендацій щодо відродження галузі льонарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх десятиліть ХХ сторіччя Україна займала провідні позиції на світовому ринку виробництва льнопродукції. Валове виробництво волокна до 1992 р. включно становило понад 100 тис. т, або 13-14% від світового. Україна експортувала 60% льноволокна, з них 20% – до країн Західної Європи, 40% – в країни ближнього зарубіжжя, переважно в Росію [1].

В 1995 році відбувся обвальний спад виробництва льнопродукції, який був обумовлений негативним впливом загальноекономічних проблем, диспаратом цін на сільськогосподарську і промислово продукцію, розбалансуванням економічних відносин між сільськогосподарськими виробниками і підприємствами первинної переробки льону, трудомісткістю продукції, високим ступенем зносу техніки, відсутністю фінансових ресурсів для розробки та впровадження інноваційних технологій вирощування і переробки льнопродукції, відсутності ринків збуту.

Дослідженням даної проблеми присвячені праці багатьох вітчизняних вчених серед яких слід виділити Т.С. Аніськова, П.А. Голобородька, О.М. Головню, І.П. Карпця, В.Б. Ковальова, Н.І. Кравчук, Ю.Я. Лузана, А.С. Малиновського, В.А. Москаленка, В.М. Нелепа, А.Ф. Скорченка, Л.А. Чурсину, М.К. Циганка, А.М. Шпичака та ба-